

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Θέμα: Έγκαιρες και προβλέψιμες Ευρωπαϊκές Ρυθμίσεις για την Αποβίβαση

Εμείς, οι κάτωθι συν-υπογράφωντες οργανώσεις, δίκτυα και πλατφόρμες, θέλουμε με το κείμενό μας αυτό να σας εκφράσουμε τις ανησυχίες μας και να σας παροτρύνουμε να δράσετε αναφορικά με την παρούσα κρίση στη Μεσόγειο Θάλασσα. Ήδη από τον Ιανουάριο του 2018, τουλάχιστον 2.500 γυναίκες, παιδιά και άντρες έχουν χάσει τη ζωή τους, από πνιγμό, στη Μεσόγειο. Την ίδια στιγμή, οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνονται συνένοχοι σε αυτήν την τραγωδία που εξελίσσεται μπροστά στα μάτια τους.

Για περισσότερο από έξι μήνες, Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν προσπαθήσει, και παράλληλα αποτύχει, να συναινέσουν σε ένα κοινό σύστημα, το οποίο θα επιτρέψει στους επιζήσαντες να αποβιβάζονται με ασφάλεια όταν φτάνουν σε κάποια ακτή Ευρωπαϊκής χώρας. Στη δεδομένη στιγμή, κάθε φορά που ένα πλοίο μεταφέρει ανθρώπους οι οποίοι μόλις έχουν διασωθεί σε κάποιο Ευρωπαϊκό λιμάνι, οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποβάλλονται σε επίπονες και μακροχρόνιες συζητήσεις για το πού θα μπορέσει να προσαράξει το πλοίο και ποιες χώρες θα μπορέσουν να το δεχτούν και να φιλοξενήσουν τους επιζήσαντες καθώς και να προχωρήσουν στις διαδικασίες ασύλου. Εν τω μεταξύ γυναίκες, άντρες και παιδιά, οι οποίοι συνήθως φέρουν σωματικά και ψυχικά τραύματα από την περιπέτεια του ταξιδιού, παραμένουν καθηλωμένοι στη θάλασσα, πολλές φορές ακόμα και για ένα μήνα.

Η ναυτική αποστολή της Ε.Ε για τη Μεσόγειο, Επιχείρηση SOPHIA, βρίσκεται σε κίνδυνο ολοκληρωτικού τερματισμού γιατί οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεν μπορούν να συμφωνήσουν που θα αποβιβάζουν τους διασωθέντες.

Παράλληλα με όσα έχουν αναφερθεί, οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις υποβάλουν σε αδικαιολόγητη πίεση, τις Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που πραγματοποιούν έρευνες και επιχειρήσεις διάσωσης στα νερά της Μεσογείου. Δυστυχώς όμως, αντί για έμπρακτη υποστήριξη στην προσπάθεια να σωθούν ανθρώπινες ζωές, ένας αριθμός κρατών μελών της Ε.Ε καθιστούν τη δράση (αυτών των Οργανώσεων) δυσκολότερη. Υιοθετούν αβάσιμους ισχυρισμούς σε βάρος τους και εμποδίζουν τον απόπλου των διασωστικών πλοιαρίων από τα λιμάνια. Ενώ την προηγούμενη χρονιά, πέντε διαφορετικές οργανώσεις μπορούσαν να πραγματοποιούν θαλάσσια έρευνα και διάσωση στην Μεσόγειο, σήμερα μόνο μία μπορεί να συνεχίσει αυτό το έργο.

Οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν από τις κυβερνήσεις των Ευρωπαϊκών χωρών έχουν καταστήσει εξαιρετικά δύσκολο το ζωτικής σημασίας έργο των οργανώσεων έρευνας και διάσωσης και έχουν αποτρέψει άλλα πλοία από το να ανταποκριθούν στην υποχρέωση τους να σώζουν ανθρώπους που κινδυνεύουν στη θάλασσα και να τους μεταφέρουν στο πιο κοντινό, ασφαλές λιμάνι. Ως αποτέλεσμα, η Μεσόγειος θάλασσα έχει μετατραπεί σε μια από τις πιο θανατηφόρες θάλασσες στον πλανήτη. Τον Ιανουάριο, ναυτικό ελικόπτερο προέβη σε διάσωση τριών ανθρώπων, οι οποίοι ανέφεραν ότι το σκάφος που επέβαιναν, ξεκίνησε από τη Λιβύη με 120 επιβάτες, γυναίκες, παιδιά και άντρες. Όλοι οι υπόλοιποι πνίγηκαν, αυτοί ήταν οι μόνοι επιζήσαντες. Άνθρωποι που επιστρέφουν παρά τη θέληση τους στη Λιβύη είναι αρκετά πιθανό να φυλακιστούν αυθαίρετα, να πέσουν θύματα εκμετάλλευσης και βασανιστηρίων ή ακόμα και να πουληθούν ως σκλάβοι. Σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, περισσότεροι από 15.000 άνθρωποι έχουν επιστρέψει στη Λιβύη κατά τη διάρκεια του 2018.

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, άνθρωποι οι οποίοι διασώζονται στη θάλασσα, πρέπει να μεταφέρονται στην πιο κοντινή και ασφαλή τοποθεσία όπου θα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και θα τους παρέχεται προστασία. Η Ευρώπη έχει δεσμευτεί στη διάσωση ανθρώπινων ζωών στη Μεσόγειο και στο να μοιράζεται την ευθύνη (ανάμεσα στα κράτη μέλη) για τη φιλοξενία των προσφύγων. Το δικαίωμα της υποβολής αιτήματος ασύλου

και η αρχή της μη επαναπροώθησης, επαναλαμβάνονται στις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που υποδηλώνει ότι η Ένωση έχει δομηθεί πάνω στις αξίες του σεβασμού για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, της ελευθερίας, δημοκρατίας, ισότητας, του κράτους δικαίου καθώς του σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτές είναι οι αξίες που όλοι πιστεύουμε και η νομοθεσία που είναι δεσμευτική για όλους. Αυτά τα παραπάνω, θα έπρεπε να γίνονται σεβαστά ανεξάρτητα από πολιτικές διαφωνίες.

Σας ζητάμε λοιπόν, στο επερχόμενο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, να προβείτε σε συμφωνία σχετικά με την διευθέτηση έγκαιρης αποβίβασης, η οποία θα σώζει ζωές όπως και να γίνουν σεβαστά τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αίτησης ασύλου. Συγκεκριμένα, ζητάμε από το συμβούλιο τα εξής:

- 1. Υποστήριξη των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης :** Οι χώρες θα πρέπει να δέχονται στα λιμάνια τους την είσοδο των πλοίων που ασχολούνται με την έρευνα και τη διάσωση, την αποβίβαση των ανθρώπων που έχουν διασωθεί, και την επιστροφή των πλοίων στη θάλασσα εγκαίρως. Η προσπάθεια να εμποδιστούν οι διασωστικές επιχειρήσεις των ΜΚΟ και άλλων εμπορικών πλοίων είναι μια επικίνδυνη μέθοδος η οποία θέτει σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις κυβερνήσεις τους για την ικανότητα επίλυσης ζητημάτων.
- 2. Υιοθέτηση έγκαιρων και προβλέψιμων διευθετήσεων για αποβίβαση:** Μέχρι να συμφωνηθεί και υιοθετηθεί μία θετική αναθεώρηση του Μηχανισμού (Κανονισμού) του Δουβλίνου, συμπεριλαμβανομένου ενός μόνιμου μηχανισμού διανομής ευθυνών, πρέπει να θεσπιστούν ρυθμίσεις που θα διασφαλίσουν την έγκαιρη αποβίβαση και διανομή των διασωθέντων μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Από ΜΚΟ έχουν κατατεθεί συγκεκριμένες προτάσεις για μετεγκατάσταση μετά από την αποβίβαση. Δεδομένης της επείγουσας ανάγκης για λήψη μέτρων αναφορικά με την κατανομή βαρών και ευθυνών και λόγω των εμποδίων για τη επίτευξη λύσης σε επίπεδο Ε.Ε, οι ρυθμίσεις πρέπει να συμφωνηθούν πάραυτα και τα συμμετέχοντα κράτη πρέπει να προσδιοριστούν οριστικά από την αρχή και όχι ανάλογα με τη δεδομένη συγκυρία. Καμία συμφωνία δεν θα πρέπει να απαλλάξει άλλα κράτη μέλη από τις νομικές υποχρεώσεις τους βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του διεθνούς προσφυγικού δικαίου ή του δικαίου της θάλασσας.
- 3. Τερματισμός των επιστροφών στη Λιβύη:** Η Λιβύη πρόκειται για μια χώρα καθημαγμένη από τον πόλεμο, όπου πρόσφυγες και μετανάστες κρατούνται κάτω από τρομακτικές συνθήκες οι οποίες παραβιάζουν τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους. Γυναίκες, παιδιά και άντρες οι οποίοι επιστρέφονται στη Λιβύη από την Λιβυκή ακτοφυλακή, υποστηριζόμενη από την Ε.Ε, ή υπό την καθοδήγηση των Κέντρων συντονισμού θαλάσσιας έρευνας και διάσωσης, αντιμετωπίζουν απευθείας αυθαίρετη φυλάκιση, σοβαρό κίνδυνο υποβολής σε βασανιστήρια και άλλες σοβαρές μορφές παραβίασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Έγκυρες πηγές, συμπεριλαμβανομένων κάποιων από τις οργανώσεις που συνυπογράφουν, έχουν τεκμηριώσει συγκεκριμένες υποθέσεις στις οποίες άτομα που συνελήφθησαν ή διασώθηκαν, βασανίστηκαν και υπέστησαν κακομεταχείριση όταν επεστράφησαν στη Λιβύη. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, έχει παροτρύνει τα κράτη να απέχουν από την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών στη Λιβύη λόγω έλλειψης για την ασφάλεια τους. Οι κυβερνήσεις των Ευρωπαϊκών χωρών θα πρέπει να ορίσουν σαφή κριτήρια, συμπεριλαμβανομένου του τέλους της αυθαίρετης κράτησης και να είναι προετοιμασμένες για τη διακοπή κάθε συνεργασίας και διευκόλυνσης στην ακτοφυλακή της Λιβυκής κυβέρνησης, σε περίπτωση που αυτά δεν τηρηθούν.

Η κατάσταση τείνει να αποβεί πιο επείγουσα από ποτέ, γι αυτό και σας προτρέπουμε να προβείτε σε άμεση δράση.

Με εκτίμηση,

[Η λίστα των οργανισμών που συνυπογράφουν βρίσκεται στη διεύθυνση

<http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/relations/04022019.pdf>]